

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักคุณธรรมและความโปร่งใสมาใช้ในการปฏิบัติงานพัสดุ
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชุมพร
Factors that influence/affect the Supplies Section, The Office of Chumphon
Provincial Public Health, when using the integrity and transparency practice

พิมพ์ล่อ ช่วยประดิษฐ์*
Pimla-or Chuaypradit

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักคุณธรรมและความโปร่งใสมาใช้ในการปฏิบัติงานพัสดุสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชุมพร 2) เพื่อหาแนวทางพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักคุณธรรมและความโปร่งใสมาใช้ในการปฏิบัติงานพัสดุสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชุมพร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และทำการศึกษาโดยสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็น แบบสอบถาม มีค่าจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ และเทคนิคการสนทนากลุ่มมิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักคุณธรรมและความโปร่งใสมาใช้ในการปฏิบัติงานพัสดุสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชุมพรโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร ปัจจัยด้านกลยุทธ์ขององค์กร ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กรและปัจจัยด้านผู้บริหาร

2. เพื่อหาแนวทางพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักคุณธรรมและความโปร่งใสมาใช้ในการปฏิบัติงานพัสดุสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชุมพรโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือหลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักนิติธรรมความโปร่งใส หลักคุณธรรม และหลักความมีส่วนร่วม

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผล คุณธรรมและความโปร่งใส การปฏิบัติงานพัสดุ

* นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ ฝ่ายบริหารทั่วไป สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชุมพร

Abstract

The purposes to this research are for; 1) To study factors that influence/affect the Supplies Section operation ability, The Office of Chumphon Provincial Public Health, operation ability. 2) To find different solutions as to develop factors that influence/affect the Supplies Section Operation abilities, The Office of Chumphon Provincial Public Health. Samples are administrator and officers. Studying by using the Stratified Random Sampling together with Group Focus Discussion by using the Purposive Sampling. Tool used; questionnaire, which contains both, the individual discrimination value and the reliability, as well as its group discussion dimensional technique for data analysis.

Result to the research are;

1. Factors that influence/affect the Supplies Section operation ability, The Office of Chumphon Provincial Public Health, when bring in the integrity and transparency practice into use is considered much high. The means sequence is shown from the most to the least. These factors are; the organization culture, the organization strategy, the organization structure and the administrator factor.
2. To find out solutions as to develop factors that influence/affect the Supplies Section operation ability, The Office of Chumphon Provincial Public Health, when bring in the integrity and the transparency practice into use, the means sequencing is shown from the most to the least, are as; responsibility, worthiness, rule of law, transparency, integrity and participation.

Keywords: influence/affect factors, integrity and transparency, supplies section

บทนำ

ปัจจุบันปัญหาคอร์รัปชันถือได้ว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่เกิดขึ้นในประเทศต่างๆ ทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วหรือประเทศที่ด้อยพัฒนา และการคอร์รัปชันได้กลายมาเป็นปัญหาที่มีความสำคัญที่สุดปัญหาหนึ่งของหลายประเทศ โดยปัญหานี้ยังไม่มีทีท่าว่าจะหมดไป อีกทั้งยังทวีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้นเรื่อยๆ แม้ว่าหลายประเทศได้ก้าวเข้าสู่ความทันสมัย มีระบบการบริหารราชการสมัยใหม่มีการรณรงค์จากองค์กรของรัฐหรือองค์กรอิสระต่างๆ อย่างเช่น องค์กรการสหประชาชาติธนาคารโลกและภาค

ประชาชน ที่ต่างเห็นพ้องกันว่าคอร์รัปชันเป็นปัญหาที่นำไปสู่ความยากจน และเป็นอุปสรรคที่ขัดขวางการพัฒนาอย่างแท้จริง

ดร.จุรี วิจิตรวาทการ เลขาธิการมูลนิธิองค์กรเพื่อความโปร่งใสประเทศไทย (Transparency Thailand) เปิดเผยผลการจัดอันดับดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันประจำปี พ.ศ. 2556 พบว่า ประเทศไทยได้ 35 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน อยู่อันดับที่ 102 (เดิม อันดับที่ 88) จากการจัดอันดับทั้งหมด 177 ประเทศทั่วโลก เท่ากับประเทศ

เอกวาดอร์ โมลโตวา และปานามา และอยู่อันดับที่ 16 จาก 28 ประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ผลคะแนนภาพลักษณ์คอร์รัปชันประจำปีนี้ ปรากฏว่า ร้อยละ 70 ของจำนวนประเทศที่นำมาจัดอันดับ สออบตทหรือมีคะแนนต่ำกว่าครึ่งหนึ่ง มีเพียง 54 ประเทศเท่านั้น ที่สออบผ่าน หรือได้คะแนนเกิน 50 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน โดยประเทศเดนมาร์ก และนิวซีแลนด์ สามารถรองแชมป์อันดับหนึ่ง (91 คะแนนจาก 100 คะแนน) ส่วนอันดับสุดท้ายที่ได้คะแนนต่ำที่สุด ได้แก่ อัฟกานิสถาน เกาหลีเหนือ และโซมาเลีย (8 คะแนนจาก 100 คะแนน) และประเทศซีเรีย เป็นประเทศที่มีคะแนนลดลงจากปีที่แล้วอย่างมาก ส่วนในกลุ่มประเทศอาเซียน มีเพียง 3 ประเทศเท่านั้นที่ได้คะแนนเกินครึ่ง ได้แก่ สิงคโปร์ (86 คะแนน) บรูไน (60 คะแนน) และมาเลเซีย (50 คะแนน) ส่วนประเทศอื่นๆ รวมทั้งประเทศไทยยังคงมีคะแนนต่ำกว่าครึ่ง และเป็นที่น่าสังเกตว่า ประเทศลาว และประเทศพม่า แม้จะมีคะแนนค่อนข้างต่ำ แต่ก็ดีขึ้นกว่าปีที่แล้วอย่างเห็นได้ชัด

สำหรับประเทศไทยนั้น เป็นที่ทราบกันทั่วไปว่าปัญหาเรื่องการคอร์รัปชันเป็นปัญหาสำคัญลำดับต้นๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นมาช้านานจนฝังรากลึกและพบเกือบทุกกลุ่มอาชีพในสังคมไทยเกี่ยวพันกับวิถีชีวิตของคนในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน หรือกล่าวได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทยไปแล้ว ความซื่อสัตย์ เป็นประเด็นที่น่าสนใจสำหรับคนไทยในยุคปัจจุบัน เพราะถ้าดูจากผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนของ “นิด้าโพล” สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) เรื่อง “คุณธรรมกับเยาวชนไทยในอนาคต” เมื่อเดือนกันยายน 2555 พบว่าคุณธรรมพื้นฐานที่เยาวชนควรได้รับการปลูกฝังมากที่สุดอันดับแรก คือ “ความซื่อสัตย์” ส่วนการมีวินัย ความสามัคคี การมีน้ำใจ ความขยัน ความสุภาพ ความประหยัด และความสะอาด รองลงมา

ตามลำดับ ส่วนสิ่งที่ประชาชนคาดหวังต่อเยาวชนไทยในอนาคต คือ เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ มีความกตัญญูกตเวที รวมทั้งมีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่คดโกง และเป็นผู้เป็นที่ดีในอนาคตแต่จากสภาพปัญหาของสังคมไทยในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าความซื่อสัตย์ของคนไทยค่อนข้างน้อย ดังที่ปรากฏในผลการสำรวจของ “สวนดุสิตโพล” พบว่า “การทุจริตคอร์รัปชัน ฉ้อราษฎร์บังหลวง” เป็นปัญหาอันดับแรกในแวดวงการเมืองไทยที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ซึ่งสาเหตุที่ทำให้ “ความซื่อสัตย์สุจริต” ของ “คนไทย” ลดน้อยลง คือ ความเห็นแก่ตัว ความละโมภ กิเลสตัณหาที่มีมากขึ้น ขาดการปลูกฝังตั้งแต่วัยเยาว์ ขาดแบบอย่างที่ดี สังคมเปลี่ยนแปลง มีเทคโนโลยี สิ่งยั่วยุ วัตถุนิยมมากขึ้น

ในสังคมโลกยุคปัจจุบันได้เน้นถึงความสำคัญของหลักคุณธรรมและความโปร่งใสว่าเป็นมาตรการสำคัญที่จะช่วยป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน ช่วยให้หน่วยงานและผู้ปฏิบัติมีความรับผิดชอบ และมีการปฏิบัติงานหรือมีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สร้างความเป็นธรรมแก่ประชาชนผู้รับบริการอย่างทั่วถึงมิใช่เฉพาะกลุ่มหรือพวกพ้อง ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ภาครัฐจะต้องมีมาตรการและแนวทางในการสร้างคุณธรรมและความโปร่งใสให้เป็นรูปธรรมเพื่อให้ได้รับการยอมรับและเชื่อถือ สำนักงาน ก.พ. ซึ่งเป็นองค์กรกลางบริหารงานบุคคลภาครัฐ ได้มีบทบาทสำคัญใน การสร้างความโปร่งใสในภาครัฐ กล่าวคือ ในระยะแรก ศูนย์ส่งเสริมจริยธรรม สถาบัน พัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. ได้ร่วมกับศูนย์สาธารณประโยชน์และประชาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ศึกษาวิจัยเรื่องการประเมินและสร้างเครื่องมือ วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ โดยได้มีการเสนอตัวชี้วัดความโปร่งใสและการตรวจสอบความโปร่งใสในหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 7 มิติ 53 ตัวชี้วัดย่อย ต่อมาเมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2551 อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับการส่งเสริมจริยธรรมเพื่อราชการใสสะอาด ได้มีมติใน

การประชุม ครั้งที่ 5/2551 เห็นชอบจัดกลุ่มตัวชี้วัดดังกล่าวใหม่ เป็นมาตรฐาน ความโปร่งใส 5 มิติ 15 ตัวชี้วัดย่อย เพื่อใช้เป็นพื้นฐานการส่งเสริมการดำเนินการนำร่อง เฉพาะหน่วยงานประเภทบริการ และปรับปรุงตัวชี้วัดย่อยเหล่านั้นให้ครอบคลุมด้านอื่นๆ เพิ่มขึ้นได้ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2553)

ในปี พ.ศ. 2554 คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้บูรณาการเครื่องมือการประเมินระหว่างหลักคุณธรรม และความโปร่งใส (integrity assessment และ transparency index) เข้าด้วยกัน เนื่องจาก แนวคิดของทั้ง 2 ระบบมีความคล้ายคลึงกัน เพื่อสร้างเครื่องมือที่ช่วยเสริมสร้างการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันของประเทศต่อไป ปี พ.ศ. 2555 ศึกษาแนวคิดของทั้ง 2 ระบบ เพื่อบูรณาการเครื่องมือการประเมิน คุณธรรมการดำเนินงาน (integrity assessment) หน่วยงานภาครัฐ และดัชนี วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐเข้าด้วยกัน เป็น “การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (integrity & transparency assessment)” โดยมีมหาวิทยาลัยหอการค้าไทยเป็นที่ปรึกษา (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2555)

ความโปร่งใสเป็นมาตรการสำคัญที่จะช่วยป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน ช่วยให้หน่วยงานและผู้ปฏิบัติงานมีความรับผิดชอบและมีการปฏิบัติงานหรือมีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สร้างความเป็นธรรมแก่ประชาชนหรือผู้รับบริการอย่างทั่วถึง มิใช่เฉพาะกลุ่มหรือพวกพ้อง จึงมีความจำเป็นที่ภาครัฐจะต้องมีมาตรการและแนวทางในการสร้างความโปร่งใสให้เป็นรูปธรรม สำนักงาน ป.ป.ช. ได้นำแนวคิดการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส มาเป็นเครื่องมือในการประเมินการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อตรวจสอบแนวโน้มการดำเนินงานที่เอื้อต่อการทุจริต แนวคิดการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งได้กำหนด

องค์ประกอบในการประเมินที่คำนึงถึงหลักธรรมาภิบาล จรรยาบรรณสากล และวัฒนธรรมของประเทศไทยเป็นหลัก รวมถึงข้อเท็จจริงของการทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นภายในหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งสาเหตุส่วนมากเกิดจากการดำเนินงานของระดับบุคคล หรือเกิดจากปัจจัยทางวัฒนธรรมขององค์กร หรือเกิดจากลักษณะงานที่เอื้อให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันและการรับสิ่งของต่างๆ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นวิธีการบริหารจัดการภายในองค์กรที่นำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร ให้กลายเป็นสิ่งที่ยอมรับได้ของผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ภายในองค์กร โดยการสร้างความตระหนักถึงความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริตภายในองค์กรของผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ภายในองค์กรจะเป็นสิ่งที่ยากต่อการดำเนินงาน แต่เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องสร้างต้องทำให้เกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่องค์กรที่มีคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน นำไปสู่การทำให้สังคม ชุมชน และประเทศ เกิดความตระหนักถึงภัยจากการทุจริตคอร์รัปชัน และเกิดแนวร่วมในการต่อต้านการทุจริต ไม่ยอมรับให้มีการทุจริตในสังคม ชุมชน โดยปฏิเสธการทุจริตคอร์รัปชันทุกรูปแบบ

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานโดยเฉพาะในหน่วยงานภาครัฐของประเทศ จึงถือเป็นจุดเริ่มต้นในการรณรงค์และเสริมสร้างวัฒนธรรมขององค์กรที่ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานที่มีความโปร่งใส ยึดหลักคุณธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต โดยผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน จะช่วยให้หน่วยงานภาครัฐมีข้อมูลผลการดำเนินงานด้านความโปร่งใส ความรับผิดชอบการทุจริตคอร์รัปชันขององค์กร และทราบถึงประเด็นในการพัฒนา ปรับปรุงวิธีการดำเนินงานที่นำไปสู่การยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานให้สูงยิ่งขึ้น ให้กลายเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีวัฒนธรรมคุณธรรมที่เข้มแข็งในการดำเนินงาน ซึ่งได้รับการยอมรับจากผู้รับบริการ เจ้าหน้าที่ภายในองค์กรเกี่ยวกับการดำเนินงานที่มี

ความซื่อสัตย์สุจริตขององค์กร เป็นแบบอย่างของหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ต่อไป

ประการสำคัญคือ การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ จะเป็นกลไกในการป้องกันการทุจริตของประเทศ ที่จะส่งผลต่อการจัดอันดับดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศ (Corruption Perception Index: CPI) โดยองค์กรความโปร่งใสนานาชาติ ให้มีคะแนนเพิ่มขึ้นนำไปสู่การจัดอันดับที่ดีขึ้นได้อีกทางหนึ่ง

จากข้อมูลการลงโทษข้าราชการของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กรณีทุจริตต่อหน้าที่ ในปีงบประมาณ พ.ศ.2550-2552 พบว่ามีจำนวนผู้ถูกลงโทษไล่ออกและปลดออกจากราชการ จำนวน 37 คน (ปี 2550 = 14 คน ปี 2551 = 16 คน ปี 2552 = 7 คน) โดยส่วนใหญ่จะเป็นเจ้าหน้าที่ของสถานอนามัยและโรงพยาบาลชุมชนที่ปฏิบัติงานด้านการเงิน สำหรับความเสียหายจากการทุจริต ระหว่างปี 2549-2552 เป็นเงินจำนวน 62,983,278.81 บาท และในปี 2552 จำนวน 6,643,628.07 บาท สำหรับการลงโทษในปี 2553 ขณะนี้มีจำนวน 7 คน ซึ่งยังมีจำนวนเท่ากับปีที่ผ่านมา สำหรับหน่วยงานที่มีการทุจริตมาก คือ สถานอนามัย และโรงพยาบาลชุมชน และส่วนมากเป็นเจ้าหน้าที่ในระดับ 4-6 โดยมีพฤติกรรม เช่น เช็ก/ใบถอนเงิน มีการลงนามโดยผู้มีสิทธิเบิกถอนหรือลงนามในเช็คแต่ไม่ได้กรอกชื่อและจำนวนเงิน จากนั้นก็มีการเติมจำนวนเงินยกยอกเงินไป หรือมีการเขียนเช็คผิดระเบียบแล้วเติมจำนวนเงินเพิ่มในภายหลัง แล้วยกยอกเงินไป มีการแก้ไขจำนวนเงินหรือชื่อผู้รับเงินมีการปลอมลายมือผู้มีอำนาจลงนามเบิกถอน หรือลงนามในเช็คแล้วเบิกเงินไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว

กระทรวงสาธารณสุข ดำเนินการตามนโยบายรัฐบาลข้อ 10 การส่งเสริมการบริหาร

ราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลและการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และนโยบายปลัดกระทรวงสาธารณสุข มุ่งกลยุทธ์การดำเนินงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลเป็นหลักในการขับเคลื่อนงาน จึงกำหนดให้หน่วยงานทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเป็นหนึ่งในกลุ่มเป้าหมายที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ดำเนินการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (integrity & transparency assessment : ITA) เพื่อนำไปเป็นคะแนนตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ มิติประเด็นการพัฒนาองค์กร ตัวชี้วัดระดับคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงาน

ปัจจุบันการบริหารงานพัสดุของส่วนราชการมีความซับซ้อน ตามเงื่อนไขของกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ในกระบวนการบริหารงานพัสดุตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งปัจจุบันหน่วยงานกำกับดูแล ได้ปรับปรุงขั้นตอน และกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ภายใต้เงื่อนไขของระเบียบ การเร่งรัดการดำเนินการ การปฏิบัติงานค่อนข้างยากและมีความซับซ้อน ผังด้วยความเสี่ยง ความไม่โปร่งใสที่อาจเกิดขึ้นได้ ทำให้หัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ เจ้าหน้าที่พัสดุ คณะกรรมการชุดต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ถูกกล่าวหาว่าดำเนินการไม่ถูกต้อง ไม่โปร่งใส และในที่สุดก็อาจถูกสอบสวน หรือดำเนินคดี

ตามกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ได้กำหนดให้กระบวนการบริหารพัสดุเป็นประเด็นหนึ่งในการประเมินระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ

จากสภาพปัจจุบันปัญหา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักคุณธรรมและความโปร่งใสมาใช้ในการปฏิบัติงานพัสดุสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชุมพร

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักคุณธรรมและความโปร่งใสมาใช้ในการปฏิบัติงานพัสดุสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชุมพร
2. เพื่อหาแนวทางพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักคุณธรรมและความโปร่งใสมาใช้ในการปฏิบัติงานพัสดุสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชุมพร

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรได้แก่ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยการสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ โดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ในการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) เพื่อการหาแนวทางพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักคุณธรรมและความโปร่งใสมาใช้ในการปฏิบัติงาน โดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบสำรวจ สำหรับตรวจหาปัจจัยที่คาดว่าจะส่งผลต่อการนำหลักคุณธรรมและความ

โปร่งใสมาใช้ในการปฏิบัติงานพัสดุสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชุมพร

2. แบบสอบถาม เกี่ยวกับปัจจัยที่คาดว่าจะส่งผลต่อการนำหลักคุณธรรมและความโปร่งใสมาใช้ในการปฏิบัติงานพัสดุสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชุมพร

3. การสนทนากลุ่ม (focus group discussion) กับผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อหาแนวทางพัฒนาเกี่ยวกับปัจจัยที่คาดว่าจะส่งผลต่อการนำหลักคุณธรรมและความโปร่งใสมาใช้ในการปฏิบัติงานพัสดุสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชุมพร

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำราและแนวคิดทฤษฎีปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักคุณธรรมและความโปร่งใสมาใช้ในการปฏิบัติงานพัสดุสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชุมพร

2. วิเคราะห์ สังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักคุณธรรมและความโปร่งใสมาใช้ในการปฏิบัติงานพัสดุสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชุมพร

3. สร้างเครื่องมือวิจัยซึ่งเป็นแบบสำรวจสำหรับการตรวจสอบหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักคุณธรรมและความโปร่งใสมาใช้ในการปฏิบัติงานพัสดุสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชุมพร

4. สรุปผลการสำรวจปัจจัยที่คาดว่าจะส่งผลต่อการนำหลักคุณธรรมและความโปร่งใสมาใช้ในการปฏิบัติงานพัสดุสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชุมพร

5. สร้างเครื่องมือวิจัยซึ่งเป็นแบบสอบถามแล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาการปฏิบัติงานตามหลักคุณธรรมและความโปร่งใสและปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมและโปร่งใส

6. นำเครื่องมือวิจัยที่เป็นแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

เครื่องมือ และนำไปทดลองใช้ (try out) กับหน่วยงานที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและนำมาวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบถาม

7. ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เครื่องมือวิจัยที่เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว

8. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วทำการสรุปผล และอภิปรายผลการวิจัยตามความมุ่งหมายของการวิจัย

9. นำผลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการนำหลักคุณธรรมและความโปร่งใสมาใช้ในการปฏิบัติงานพัสดุสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชุมพร ควบคู่กับการใช้เทคนิคการสังเกตสำหรับการวิจัยและพัฒนา (observation technique for research and development) โดยผู้สังเกตต้องมีทักษะเกี่ยวกับการสังเกต มีการกำหนดโครงสร้างการสังเกต มีการสังเกตซ้ำเพื่อให้ได้ข้อมูลเพียงพอและมีการจดบันทึกข้อมูลการสังเกต เพื่อนำไปวิเคราะห์ สังเคราะห์ และลงข้อสรุป เพื่อนำข้อสรุปดังกล่าวไปประยุกต์ใช้หรือสร้างสรรค์นวัตกรรมต่อไป (ปรีชา สามัคคี และปัญญา เลิศไกร, 2557) จากนั้นนำมาถอดบทเรียนด้วยรูปแบบ AAR และ spiral model เป็นกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงประเด็นและเหตุการณ์จากประสบการณ์ ซึ่งทำให้นักศึกษาแพทย์หลังจบการศึกษามีการกระจายแพทย์ไปสู่ชุมชน ภูมิลำเนาของบัณฑิตเข้าถึงพื้นที่และสามารถปรับตัวได้ดีกว่าสถาบันอื่น (ลัญจกร นิลกาญจน์, 2557)

10. สรุปผลการสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการนำหลักคุณธรรมและความโปร่งใสมาใช้ในการปฏิบัติงานพัสดุสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชุมพร

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

2. วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการนำหลักคุณธรรมและความโปร่งใสมาใช้ในการปฏิบัติงานพัสดุสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชุมพรโดยนำเสนอค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการนำหลักคุณธรรมและความโปร่งใสมาใช้ในการปฏิบัติงานพัสดุสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชุมพร

4. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยต่างๆ

5. นำข้อมูลไปวิเคราะห์ความสัมพันธ์อย่างง่าย และทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการนำหลักคุณธรรมและความโปร่งใสมาใช้ในการปฏิบัติงานพัสดุสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชุมพรรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.00$) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร ($\bar{X}=4.08$) รองลงคือปัจจัยด้านกลยุทธ์ขององค์กร ($\bar{X}=4.06$) และปัจจัยด้านผู้บริหาร ($\bar{X}=3.98$) ตามลำดับ

2. จากผลการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการนำหลักคุณธรรมและความโปร่งใสมาใช้ในการปฏิบัติงานพัสดุสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชุมพรโดยรวมตามรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.87$) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X}=3.97$) รองลงมาคือหลักความคุ้มค่า ($\bar{X}=3.92$) ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X}=3.87$) ด้านความโปร่งใส ($\bar{X}=3.87$) ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{X}=3.82$) และด้านหลักความมีส่วนร่วม ($\bar{X}=3.70$) ตามลำดับ

เมื่อได้มีการจัดทำ Focus Group Discussion ในกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้อง พบว่าเรื่องของ

วัฒนธรรมองค์กรที่ถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นที่มีอยู่ในวิถีปฏิบัติที่แสดงถึงการมีคุณธรรมและความโปร่งใส มีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อที่ดี โดยเน้นความประหยัดและความคุ้มค่าของการใช้ประโยชน์ ซึ่งเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมตั้งแต่การวางแผนกลยุทธ์ การขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ ตลอดจนถึงการตรวจสอบได้อย่างเป็นระบบ รวมทั้งมีการรายงานผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ปัจจัยด้านผู้นำองค์กร ที่มีนโยบายที่ชัดเจน การสื่อสารทั้งถึงทั้งองค์กรตลอดจนการปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดี และสิ่งที่อยากให้มีการพัฒนาเพิ่มเติมที่สำคัญได้แก่ การให้ความรู้ความเข้าใจ การเสริมพลังโดยการยกย่องเชิดชูคนดีและมีมาตรการการลงโทษผู้กระทำผิดด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมและเป็นไปอย่างมีหลักคุณธรรม เปิดเผยและโปร่งใส และ การจัดตั้งเครือข่ายคุณธรรมและความโปร่งใสในงานพัสดุขึ้นด้วย

อภิปรายผล

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักคุณธรรมและความโปร่งใสมาใช้ในการปฏิบัติงานพัสดุสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชุมพรโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร ปัจจัยด้านกลยุทธ์องค์กร ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กรและปัจจัยด้านผู้บริหาร สอดคล้องกับผลการศึกษาของสุรศักดิ์ ชะมารัมย์ (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการจัดการของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 6 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ สมรรถนะของเจ้าหน้าที่ ค่านิยมร่วมและ

วัฒนธรรมองค์กร ความชัดเจนของยุทธศาสตร์ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่และความเหมาะสมด้านโครงสร้างของหน่วยงาน

2. การหาแนวทางพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อหลักคุณธรรมและความโปร่งใสมาใช้ในการปฏิบัติงานพัสดุสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชุมพรโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักคุณธรรมและด้านหลักความมีส่วนร่วม สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิจิตตราภรณ์ ไชยโคตร (2550) ได้ศึกษาการประเมินการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของตำบลบรบือ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม พบว่ามีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมและรายด้าน 6 ด้าน คือ ด้านนิติธรรมด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส ด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และด้านความคุ้มค่า อยู่ในระดับกลาง แต่สมาชิกเทศบาลเห็นว่ามีการบริหารโดยรวมและเกือบทุกด้านอยู่ในระดับดี และนิกรนวโชติรส (2550) ได้ศึกษาการบริหารด้านหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่าความคิดเห็นต่อการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นตามนโยบายคณะผู้บริหาร พบว่า ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนมีความพึงพอใจตรงกันว่าทุกโรงเรียนในสังกัดนครขอนแก่นได้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมากในทุกๆ องค์ประกอบโดยภาพรวมพบว่าการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลตามหลักคุณธรรมหลักนิติธรรม และหลักความคุ้มค่ามีความพึงพอใจในการปฏิบัติอยู่ในระดับมากกว่าองค์ประกอบอื่นๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารองค์กร ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกระดับสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำนโยบาย/แผนยุทธศาสตร์ มีการประกาศนโยบายให้ทั่วถึงทั้ง

องค์กร ส่งเสริมสนับสนุน ควบคุมกำกับติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

2. มีกระบวนการเยี่ยมเสริมพลัง ถอดบทเรียนความสำเร็จและมอบรางวัล ยกย่องเชิดชูเกียรติแก่บุคคล หน่วยงานย่อยที่มีผลการดำเนินงานด้านคุณธรรมและความโปร่งใสดีเด่น ประจำปี รวมทั้งนำไปเป็นส่วนหนึ่งของการพิจารณาความดีความชอบแก่บุคลากรดังกล่าวด้วย เป็นต้น

3. ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน มีการสร้างความตระหนักและสำนึกรับผิดชอบ โดยมีการพัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติที่ถูกต้อง ปฏิบัติงานด้านความซื่อสัตย์ มีวินัย รอบคอบรัดกุม ชัดเจนในบทบาท

หน้าที่ของตนเองและองค์กร รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการ ตลอดจนกระบวนการติดตาม ประเมินผล และการนำเสนอผลการดำเนินงานแบบครบวงจร

4. ควรมีการจัดตั้งเครือข่ายคุณธรรมและความโปร่งใสในงานพัสดุเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตรวจสอบ แก้ไขปัญหาและช่วยเหลือซึ่งกันละกัน ในการยกระดับงานพัสดุให้มีความถูกต้อง เป็นที่ยอมรับ

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการจัดทำดัชนีวัดความโปร่งใสในสังคมไทยเฉพาะหน่วยงานของรัฐ. (2555). **ดัชนีวัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ พ.ศ.2555**. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยเพื่อต่อต้านการทุจริต ปวย อึ้งภากรณ์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- จักรพงษ์ กุศลเสนา. (2557). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของหน่วยงานสนับสนุนการเรียนการสอนมหาวิทยาลัยของรัฐภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เดือนเด่น นิคมบริรักษ์ และธิปไตย แสละวงค์. (2557). **การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของรัฐและการต่อต้านคอร์รัปชันในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- ไทยพับลิก้า. (2558). **บทบาทประชาสังคมกับการปลดล็อกคอร์รัปชัน (4) : เปิดเครื่องมือด้านทุจริต-ชี้ช่อง CSOs ไทยตรวจสอบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ**. Thaipublica.org. (29 Nov 2015)
- ธร ปีติดีล. (2558). **ลดคอร์รัปชันและสร้างความทั่วถึงในการพัฒนาผ่านการทำงบประมาณแบบมีส่วนร่วม (1)**. กรุงเทพฯธุรกิจ. 23 เมษายน 2558.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). **ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา ฉบับปรับปรุง (พิมพ์ครั้งที่ 4)**. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์. (2553). **นักการเมืองไทย:จริยธรรม ผลประโยชน์ ทับซ้อน การคอร์รัปชันสภาพปัญหา สาเหตุ ผลกระทบ แนวทางแก้ไข**. กรุงเทพฯ: สายธาร.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2552). **การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย**. กรุงเทพฯ: วิทยุชน.

- ปรีชา สามัคคี และปัญญา เลิศไกร. (2557). เทคนิคการสังเกตสำหรับการวิจัยและพัฒนา. **วารสารนาคบุตรปริทรรศน์**, 6(1), 58-66.
- ผาสุก พงษ์ไพจิตร. (2558). **จะต่อสู้กับคอร์รัปชันอย่างไรดี?**. Thaipublica.org. (29 Nov 2015)
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้วและคนอื่นๆ. (2553). รายงานผลการวิจัยเรื่อง **ดัชนีคอร์รัปชันของไทย : การสร้างและการตรวจสอบความเชื่อถือได้**. **ทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทกำหนดเรื่อง พ.ศ.2543**. กรุงเทพฯ: สำนักงาน ป.ป.ช.
- พรเทพ เบญญาอภิกุล. (2557). **ปัญหาคอร์รัปชันและพัฒนาการทางเศรษฐกิจในระยะยาว**. กรุงเทพฯ: 30 มกราคม 2557.
- พิทยา ว่องกุล. ธรรมรัฐ. (2552). **จุดเปลี่ยนประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: โครงการวิถีทรรศน์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- ภาวิน ศิริประภาณุกุล. (2557). **ผลประโยชน์ทับซ้อนกับการปฏิรูปประเทศไทย**. Thaipublica.org. (29 Nov 2015)
- วิจิตรา แป้นจันทร์. (2553). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร**. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตร์ กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
- วิจิตราภรณ์ ไชยโคตร. (2550). **การประเมินการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบรือ อำเภอบรือ จังหวัดมหาสารคาม**. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตร์ มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์, ปกป้อง จันวิทย์, อิศร์กุล อุณหเกตุ, ศุภณัฐ ศศิวิวัฒน์, กิตติพงศ์ สนิสัมพันธ์ และสโรช ศรีใส. (2555). **คู่มือประชาชนรู้ทันคอร์รัปชันและการแสวงหาผลประโยชน์**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สมคิด เลิศไพฑูรย์, ศิริจันทร์รัตน์ กาญจนกฤษ, วิไลลักษณ์ อยู่สำราญ, นิรมัย พิศแข และอัจฉริมา ฉัตรแก้ว. (2556). **การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. **วารสารวิชาการ ป.ป.ช.**, 6 (1), 131-156.
- สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2551). **รายงานการศึกษาวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง การพัฒนาเพื่อจัดทำมาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสหน่วยงานของรัฐ กรุงเทพฯ : ผู้แต่งสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ. (2556). www.tdri.or.th.**
- สายลม ปิ่นรัตน์. (2551). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ : กรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา**. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุทธิ สุนทรานุรักษ์. (2558). **พัฒนาการของกฎหมายปราบปรามการทุจริตหลังปี 2542**. Thaipublica.org.
- สุรศักดิ์ ชะมารัมย์. (2554). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการของสำนักพระพุทธศาสนาจังหวัด ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เสกสรร นิสัยกล้า. (2550). **การนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ : กรณีศึกษากรุงเทพมหานคร**. ดุษฎีนิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- เสาวนีย์ ไทยรุ่งโรจน์, ธนวรรณ พลวิชัย, ปรีดา โพธิ์ทอง, วาทีตร รักษ์ธรรม, หทัยรัตน์ ไชยจารุวิช และสรัญญา บัญชาบุษบง. (2553). การประเมินสถานการณ์ด้านการทุจริตในประเทศไทย. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. ค้นเมื่อ พฤศจิกายน 19, 2558, จาก <http://www.nacc.go.th>.
- สังคีต พิริยะรังสรรค์ และผาสุก พงษ์ไพจิตร. (2536). **ชนชั้นกลางบนกระแสประชาธิปไตยไทย**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมืองคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2553). **คู่มือแนวทางการสร้างมาตรฐานความโปร่งใสของส่วนราชการ**.นนทบุรี: ผู้แต่ง.
- อิสร์กุล อุณหเกตุ. (2558). **คอร์รัปชัน ความโปร่งใส และกลไกสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน**. ประชาคมวิจัย จดหมายข่าวราย 2 เดือน.ค้นเมื่อ พฤศจิกายน 26, 2558, จาก <http://Rescom.trf.or.th>.
- Ross, B.H.; Levine , M.A. and Stedman, M.S. (1991). **Urban politics power in metropolitan America**. (4th edition), Itasca, Illinois. F.E. Peacock Publishers, Inc.
- Transparency International. 2015. **Corruption by country/territory Thailand**. www.transparency.org.